

Briuselis, 2024 m. kovo 4 d.
(OR. en)

7163/24

ECOFIN 260
UEM 52
SOC 163
EMPL 91

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
kam: Nuolatinių atstovų komitetui (COREPER II) / Tarybai
Dalykas: Socialinės investicijos ir reformos siekiant atsparios ekonomikos.
Investavimas į žmones siekiant skatinti našumą ir augimo perspektyvas

Rengiantis 2024 m. kovo 12 d. ECOFIN tarybos posėdyje įvyksiantiems politiniams debatams „Socialinės investicijos ir reformos siekiant atsparios ekonomikos“, į kuriuos pakviesti ir užimtumo bei socialinių reikalų ministrai, delegacijoms priede pateikiamas pirmininkaujančios valstybės narės parengtas pranešimas.

SOCIALINĖS INVESTICIJOS IR REFORMOS SIEKIANT ATSPARIOS EKONOMIKOS

– Investavimas į žmones siekiant skatinti našumą ir augimo perspektyvas –

Socialinis ir ekonominis kontekstas

ES kyla nemažas iššūkis konkurencingumo srityje – kalbama ne tik apie tai, kaip konkuruosime pasaulyje, bet ir apie mūsų vidaus rinkos stiprinimą. Nors našumas yra pagrindinis konkurencingumo ir augimo veiksnys, per pastarąjį dešimtmetį vidutinis našumo augimas ES nekito, taip pat išlieka su pragyvenimo išlaidomis susijusių iššūkių¹. Po COVID-19 krizės ekonomika atsigavo, tačiau 2023 m. ekonomikos augimas sulėtėjo, o 2024 m. pradžioje ES ekonomika yra silpnesnė, nei tikėtasi. Vis dėlto ES darbo rinka tebėra stipri: 2023 m. užimtumo lygis pasiekė aukščiausią visų laikų dydį – 75,4 %.

Nepaisant apskritai teigiamų rezultatų, darbo rinkos susiduria su istoriškai dideliu darbo jėgos ir įgūdžių trūkumu. Toks trūkumas yra kliūtis našumui ir augimo potencialui, taip pat žaliajai ir skaitmeninei ekonomikos transformacijai. Siekiant užtikrinti, kad darbo jėgos bei įgūdžių trūkumo ir neatitikties klausimai būtų sprendžiami tinkamai, reikia reformų ir investicijų, kartu pereinant prie skaitmeninės ir neutralaus anglies dioksido poveikio ES ekonomikos².

¹ Žr. 2024 m. metinę tvaraus augimo apžvalgą.

² Žr. 2024 m. bendrą užimtumo ataskaitą.

Įveikti su konkurencingumu susijusį iššūkį – tai vienas iš svarbiausių pirmininkaujančios Belgijos prioritetų, be to, šiam klausimui greičiausiai ir toliau bus skiriamas labai didelis dėmesys būsimoje strateginėje darbotvarkėje. Darbo jėgos ir įgūdžių trūkumas daro neigiamą poveikį našumui, todėl varžo konkurencingumą ir ateities Europos ekonomikos augimo perspektyvas. Dėl žaliosios ir skaitmeninės ES ekonomikos transformacijos atsiranda labai svarbių darbuotojų kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo poreikių ir iššūkių, susijusių su kokybiškomis darbo vietomis ir darbo sąlygomis, kad darbuotojai ir toliau būtų tinkamai pasirengę ateities darbo rinkai. Vis dėlto išliekanti nelygybė ir teritoriniai skirtumai, be kita ko, susiję su galimybe naudotis bendrojo intereso paslaugomis, kokybišku švietimu ir įgūdžių ugdymu, ir toliau trukdo tam tikroms gyventojų grupėms realizuoti visą savo potencialą. Kartu dėl sparčiai senėjančios Europos visuomenės ateinančiais metais darbuotojų skaičius gerokai sumažės – tai turės neigiamą poveikį ir darbo jėgos bei įgūdžių pasiūlai, o ES atsilieka nuo kitų geografinių teritorijų, kiek tai susiję su jos gebėjimu pritraukti aukštos kvalifikacijos darbuotojus iš trečiųjų šalių. Atsižvelgiant į visa tai, būtina taikyti novatorišką požiūrį į politiką, kurio laikantis investicijos į žmones būtų pripažįstamos itin svarbiu Europos turtu.

Šiomis aplinkybėmis 2023 m. lapkričio 28 d. EPSCO sudėties taryba patvirtino Užimtumo komiteto ir Socialinės apsaugos komiteto [nuomone](#)³ **dėl socialinių investicijų pridėtinės vertės ir EPSCO tarybos vaidmens valdant Europos semestrą.** Socialinės investicijos apibrėžiamos kaip viešosios išlaidos, susijusios su investicijomis ir reformomis⁴, kurios, be socialinių tikslų įgyvendinimo, turėtų suteikti gražos ekonomikos augimo požiūriu dėl jų poveikio žmogiškajam kapitalui ir našumui, be kita ko, dėl didesnių inovacinių pajėgumų ir naujų technologijų įsisavinimo, ir (arba) darbo jėgos pasiūlos⁵. Taigi, socialinės investicijos apima:

- suaugusiųjų **mokymąsi visą gyvenimą ir jų kvalifikacijos kėlimą bei perkvalifikavimą** – tai padeda geriau suderinti įgūdžių paklausą ir pasiūlą, o tai savo ruožtu daro teigiamą poveikį integracijai į darbo rinką ir augimo potencialui;

³ Dok. 15418/2/23.

⁴ Įgūdžių, užimtumo ir įtraukties politikos srityje.

⁵ Todėl socialinių išlaidų priskyrimas investicijoms yra grindžiamas jų poveikiu augimui, o tai yra šio pranešimo objektas. Taip siekiama nustatyti tas socialines priemones, kurios tiesiogiai prisideda prie ekonomikos augimo. Tai nereiškia, kad kitų rūšių išlaidos yra mažiau vertingos.

- **švietimą**, visų pirma **kokybišką ir įperkama ikimokyklinį ugdymą ir priežiūrą** – tai padeda suteikti tvirtą pagrindą tolesniam mokymuisi vėliau gyvenime visiems vaikams, kartu palengvinant jų tėvų dalyvavimą darbo rinkoje, visų pirma skatinant moterų užimtumą;
- **aktyvią darbo rinkos politiką** – ja sudaromos palankesnės sąlygos patekti į darbo rinką, taip pat parinkti darbą pagal darbo įgūdžius ir kurti kokybiškas darbo vietas ir remiamas darbo vietas keitimas (palengvinant struktūrinius ekonomikos pokyčius), taip skatinant integracinį ir tvarų augimą;
- politiką, kuria siekiama užkirsti kelią su darbu susijusioms ligoms **ir integruoti į darbo rinką asmenis su negalia ir (arba) darbuotojus po susirgimo**;
- reformas, kuriomis siekiama **mažinti darbo rinkos segmentaciją**, ir **mokesčių ir išmokų sistemų** reformas, kuriomis skatinamas dalyvavimas darbo rinkoje ir kokybiškos darbo vietas.

Socialinių reformų ir investicijų ekonominės grąžos vertinimas

Pripažįstant tam tikrų socialinių reformų ir investicijų potencialą siekiant ekonomikos augimo, reikia geriau ištirti, kaip geriausiai įvertinti tokią grąžą, priklausančią nuo jų konkrečios struktūros ir įgyvendinimo aplinkybių. Kad ši grąža būtų kiekybiškai įvertinta, reikia patikimų analitinių priemonių, administracinių duomenų ir patikimų metodikų, pvz., *ex ante* ir *ex post* analizių, priešingos padėties scenarijų poveikio vertinimų bei sąnaudų ir naudos analizių, tačiau valstybės narės šiuo metu ne visada turi administracinių gebėjimų juos atlikti. **Tinkamos stebėsenos ir vertinimo sistemos, taip pat išsamūs, patikimi ir prieinami duomenys yra itin svarbūs socialinių reformų ir investicijų veiksmingumui ir efektyvumui stebėti.**

Be to, siekdamas skatinti keitimąsi geriausios praktikos pavyzdžiais ir tarpusavio mokymąsi, 2023 m. liepos mėn.–2024 m. birželio mėn. Europos Sąjungos Tarybai pirmininkaujančios Belgija ir Ispanija įsteigė neformalią Socialinių investicijų darbo grupę (IWGSI), kad būtų pagerintas bendras socialinių reformų ir investicijų poveikio ekonomikos augimui ir socialinei sanglaudai supratimas⁶. IWGSI aptarė dvi pagrindines darbo kryptis:

- pagal pirmąją darbo kryptį buvo nagrinėjami empiriniai duomenys apie socialinių reformų ir investicijų mikroekonominę ir makroekonominę grąžą. Pagal šią darbo kryptį IWGSI daugiausia dėmesio skyrė aktyviai darbo rinkos politikai, ikimokykliniam ugdymui ir priežiūrai bei paslaugų teikimui;
- pagal antrąją darbo kryptį daugiausia dėmesio skirta šių sričių politikos veiksmingumui ir efektyvumui. Diskusijose daugiausia dėmesio skirta visų pirma poveikio vertinimo priemonių naudojimui ir prieinamumui, statistiniams pajėgumams ir duomenų valdymui bei prieinamumui.

Svarba Europos semestru

Tvarus ir integracinis ekonomikos augimas, darbo vietų kūrimas, finansinis stabilumas ir patikimi viešieji finansai yra Europos semestro pagrindas. Skolos santykio ir deficito mažinimas iki apdairaus lygio, kartu skiriant deramą dėmesį užimtumo ir socialiniams tikslams, taip pat didinant socialinį bei ekonominį atsparumą ir stiprinant aukštynkryptę konvergenciją, yra pagrindiniai ES tikslai. **Todėl siekiant integruotai formuoti būsimą ekonominę, užimtumo ir socialinę politiką ir optimaliai panaudoti viešuosius išteklius, kad būtų padidinti mūsų ekonomikos gamybos pajėgumai, būtina užtikrinti tinkamą socialinių reformų ir investicijų parengimą ir suprasti jų galimą poveikį ekonomikos augimui, fiskaliniam tvarumui ir socialiniam teisingumui.**

⁶ Galiausiai IWGSI diskusijose dalyvavo visų ES šalių atstovai kartu su Europos Komisijos, Europos Parlamento Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto ir Europos socialinių partnerių atstovais. Užimtumo komiteto ir Socialinės apsaugos komiteto pirmininkai buvo pakviesti prisijungti nuo pat pradžių, o Ekonomikos ir finansų komiteto ir Ekonominės politikos komiteto pirmininkai buvo kviečiami nuo 2023 m. gruodžio mėn. Pagrindinių IWGSI išvadų santrauką galima rasti čia: <https://employment.belgium.be/en/joint-meeting-ecofin-and-epsco-ministers>.

Klausimai ministrams:

1. Kaip vertinate teigiamą socialinių reformų ir investicijų poveikį ekonomikos augimui ir fiskaliniam tvarumui? Kuriomis pastarojo meto užimtumo ir socialinėmis reformomis jūsų valstybėje narėje prisidėta prie didesnio augimo potencialo?
 2. Kaip būtų galima toliau stiprinti ECOFIN ir EPSCO sudėčių tarybos bendradarbiavimą siekiant geriau įvertinti socialinių investicijų ir reformų poveikį ekonomikos augimui, fiskaliniam tvarumui ir socialinei sanglaudai Europos semestro kontekste?
-